

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl v senátu složeném z předsedy Mgr. Václava Trajera a soudců Mgr. Ladislava Vaško a Ing. Mgr. Martina Jakuba Bruse ve věci

žalobkyně: **United Energy, a. s.**, IČO: 27309959,
sídlem Teplárenská 2, 434 03 Most – Komořany,

proti

žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**,
sídlem Masarykova 427/31, 602 00 Brno,

o žalobě proti rozhodnutím žalovaného ze dne 8. 12. 2015, č. j. 42632/15/5100-31461-711333 a č. j. 42634/15/5100-31461-711333,

takto:

I. Žaloba se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobou podanou v zákonem stanovené lhůtě se žalobkyně domáhala zrušení rozhodnutí žalovaného Odvolacího finančního ředitelství ze dne 8. 12. 2015, č. j. 42632/15/5100-31461-711333, jímž žalovaný k jejímu odvolání změnil platební výměr Finančního úřadu v Mostě (dále jen „správce daně“) ze dne 10. 2. 2012, č. j. 20544/12/206960506878, tak, že

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

žalobkyni podle § 6 odst. 8 zákona č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí, ve znění zákona č. 402/2010 Sb., tj. od 1. 1. 2011, (dále jen „zákon o trojdani“) vyměřil darovací daň ve výši 41 781 920 Kč za bezúplatně nabyté povolenky na emise skleníkových plynů (dále jen „emisní povolenky“) za rok 2011. Žalobkyně se současně domáhala zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 12. 2015, č. j. 42634/15/5100-31461-711333, jímž žalovaný k jejímu odvolání změnil platební výměr správce daně ze dne 12. 6. 2012, č. j. 105275/12/206960506878, tak, že žalobkyni podle § 6 odst. 8 zákona o trojdani vyměřil darovací daň ve výši 24 100 096 Kč za emisní povolenky za rok 2012. Žalobkyně se v žalobě současně domáhala toho, aby soud uložil žalovanému povinnost nahradit jí náklady soudního řízení.

Žaloba

2. V žalobě žalobkyně předeslala, že v souladu s Národním alokačním plánem pro obchodovací období roků 2008 až 2012, vydaným jako nařízení vlády č. 80/2008 Sb., (dále jen „Národní alokační plán“) nabyta od Ministerstva životního prostředí zdarma povolenky na emisi skleníkových plynů pro výrobu elektřiny, avšak správce daně na základě nové právní úpravy (zákon č. 402/2010 Sb.), která zatížila přidělení emisních povolenek darovací daní ve výši 32 %, vydal platební výměry na darovací daň z emisních povolenek přidělených v letech 2011 a 2012. Připomněla, že předchozí rozhodnutí Finančního ředitelství v Ústí nad Labem vydaná v této věci Krajský soud v Ústí nad Labem svými rozsudky ze dne 7. 10. 2015, č. j. 15 Af 373/2012-82 a č. j. 15 Af 40/2013-91, zrušil s tím, že podle čl. 10 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/87/ES, o vytvoření systému pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů ve Společenství a o změně směrnice Rady 96/61/ES, (dále jen „směrnice 2003/87/ES“) musí být v období 2008 až 2012 nejméně 90 % emisních povolenek přiděleno zdarma, a darovací dani tak může být podrobeno nejvýše 10 % přidělených povolenek.
3. Žalobkyně namítala, že darovací daň neměla být vyměřena vůbec, resp. měla být vyměřena ve výši 0 Kč, neboť právní úprava, která podrobuje přidělení emisních povolenek darovací dani, je v rozporu s ústavním pořádkem České republiky. Podle žalobkyně se Ústavní soud v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 17/11 nevypořádal se všemi argumenty, zejména s námitkou porušení legitimního očekávání výrobců elektrické energie, jimž měly být emisní povolenky bezplatně přidělovány. Ústavní soud totiž nevysvětlil, proč k otázce legitimního očekávání příjemců emisních povolenek odkázal na závěry týkající se odvodu za elektřinu ze slunečního záření, když podle žalobkyně mezi odvodem za elektřinu ze slunečního záření a zdaněním emisních povolenek existuje zásadní rozdíl. Žalobkyně proto nepovažovala otázku ústavnosti § 6, § 7a, § 14a a § 20 odst. 1 písm. a) zákona o trojdani za uzavřenou. Podotkla, že Ústavní soud nepopřel existenci legitimního očekávání provozovatelů fotovoltaických elektráren, nicméně shledal, že toto musí ustoupit veřejnému zájmu spočívajícímu ve snaze státu odvrátit nepříznivé ekonomické důsledky rozhodnutí přijatého za předpokladu, který již neodpovídá ekonomické realitě.
4. Legitimní očekávání příjemců emisních povolenek, že od státu tyto povolenky obdrží bezplatně, bylo podle žalobkyně založeno Národním alokačním plánem a posilovala je aprobace tohoto dokumentu ze strany Evropské komise, bez jejíhož souhlasu nelze tento plán měnit. Žalobkyně připomněla, že podle vyjádření Evropské komise ve věci projednávané Soudním dvorem Evropské unie pod sp. zn. C-267/11 se směrnice 2003/87/ES snaží vytvořit jasný a předvídatelný rámec umožňující hospodářským subjektům plánování snížení emisí za podmínek maximální jistoty s tím, že Národní Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

alokační plán vytváří práva a legitimní očekávání. Žalobkyně připustila, že adresáti právních norem nemohou očekávat jejich trvalou neměnnost, avšak plán na relativně krátké období schvalovaný evropskými orgány podle žalobkyně vyvolává vyšší míru očekávání, že pravidla nebudou v průběhu měněna. Žalobkyně proto konstatovala, že míra legitimního očekávání příjemců emisních povolenek byla minimálně srovnatelná s legitimním očekáváním provozovatelů fotovoltaických elektráren. Toto legitimní očekávání však nebylo naplněno, neboť v důsledku legislativních změn došlo s účinností od 1. 1. 2011 k podstatnému snížení hodnoty poskytnutého plnění, a to ze stejných důvodů jako v případě solární daně. Podle žalobkyně mělo odeprené (zdaněné) plnění zásadní vliv na podnikatelskou činnost příjemců emisních povolenek a v krajním případě hrozilo likvidačními účinky (tzv. rdousící efekt).

5. Zásadní rozdíl oproti solární dani spatřovala žalobkyně v důvodech, o něž Ústavní soud opřel přijatelnost zásahu do legitimního očekávání. Podle Ústavního soudu totiž nepostačuje samotný ekonomický zájem státu a musí k němu přistoupit další skutečnost, kterou u solární daně bylo zachování garance patnáctileté doby návratnosti investice. V případě zdanění emisních povolenek však podle žalobkyně žádnou obdobnou skutečnost, která by „zmírnila“ dopady zásahu do legitimního očekávání příjemců emisních povolenek, nalézt nelze, a proto i s ohledem na argumentaci Ústavního soudu ve výše citovaném nálezu pokládala žalobkyně zdanění emisních povolenek za protiústavní. Žalobkyně dále upozornila na to, že provozovatelům fotovoltaických elektráren byl toliko odčerpán nadměrný zisk, a tím došlo k „narovnání“ vztahů u těch, kteří by jinak vydělali na chybě státu; obdobný důvod však u zdanění emisních povolenek neexistuje, neboť jde o pouhé odčerpání finančních prostředků náležejících výrobcům, na něž stát pouze přenáší své závazky plynoucí z příliš štědré podpory fotovoltaických elektráren, aniž by z ní jakkoli profitovali. Dodala, že výrobci elektřiny nejsou jediní, kdo znečišťuje ovzduší, avšak emisní povolenky v jiných odvětvích zdaněny nebyly. Žalobkyně shrnula, že zatímco jádro nároku provozovatelů fotovoltaických elektráren (patnáctiletá návratnost investice) bylo zachováno, u emisních povolenek došlo k neodůvodněnému zásahu do samotné podstaty práva na jejich bezplatné přidělení. Podle žalobkyně je proto samotná konstrukce darovací daně z emisních povolenek protiústavní pro rozpor s principem právní jistoty ve smyslu čl. 1 Ústavy České republiky, s právem na ochranu vlastnictví podle čl. 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a čl. 1 Dodatkového protokolu k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod a s právem na podnikání podle čl. 26 Listiny základních práv a svobod. Žalobkyně proto požadovala, aby soud buď sám korigoval protiústavní postup žalovaného, nebo aby v souladu s čl. 95 odst. 2 Ústavy České republiky předložil věc k posouzení Ústavnímu soudu.
6. Žalobkyně dále namítala, že podle názoru Ústavního soudu právní úprava darovací daně z emisních povolenek nepůsobí zpětně (nejedná se ani o nepravou retroaktivitu), a přesto žalovaný při výpočtu desetiprocentní hranice „zdanitelných“ emisních povolenek sečetl veškeré emisní povolenky přidělené žalobkyni v letech 2008 až 2012, tedy i povolenky z let 2008 až 2010, které dani nepodléhaly. Takový postup označila žalobkyně za retroaktivní, neboť žalovaný spojil s bezplatným přidělením emisních povolenek v letech 2008 až 2010 následek, který žalobkyně nemohla v době jejich přijetí předvídat, tj. výrazné zvýšení daňové povinnosti v letech 2011 a 2012. Pokud by byl tento postup aprobován, podle žalobkyně by to *ad absurdum* znamenalo, že zavedení darovací daně z emisních povolenek v roce 2012 by státu umožnilo zdanit až 50 % za tento rok přidělených povolenek (za předpokladu stejného počtu povolenek přidělovaných v každém roce), což by na příjemce

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

mělo zcela devastující účinek. Žalobkyně považovala takový postup za principiálně vyloučený a zdůraznila, že má-li být dosaženo neretroaktivního účinku, lze do výpočtu desetiprocentní hranice povoleného zdanění zahrnout jen ty povolenky, u nichž to mohl jejich příjemce v okamžiku jejich přidělení rozumně očekávat, tj. jen povolenky přidělené v letech 2011 a 2012. Po příjemcích emisních povolenek nebylo podle žalobkyně možno spravedlivě požadovat, aby předpokládali, že k ukončení jejich bezplatného přidělování může dojít dříve než v roce 2013, a proto jediný akceptovatelný postup představuje zdanění 10 % emisních povolenek přidělených v letech 2011 a 2012. Opačný postup pak vede k porušení práva žalobkyně na ochranu legitimního očekávání, ochranu vlastnického práva a práva na podnikání.

Vyjádření žalovaného k žalobě

7. Žalovaný k výzvě soudu předložil správní spis a písemné vyjádření k žalobě, v němž navrhl její zamítnutí pro nedůvodnost. Odkázal na odůvodnění žalobou napadených rozhodnutí a trval na právním posouzení věci v nich obsaženém. Žalovaný citoval relevantní právní úpravu a rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 1 Afs 6/2013, podle kterého darovací dani mohlo podléhat maximálně 10 % povolenek rozdaných v pětiletém období v daném odvětví ekonomiky. K argumentaci žalobkyně rozporující závěry nálezu Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 17/11 žalovaný poukázal na jeho závaznost vyplývající z čl. 89 Ústavy České republiky a zdůraznil, že žalobkyně nepřednesla takové konkurující úvahy, vycházející z objektivních důvodů, které by mohly vést k odklonu od tohoto nálezu. Podle žalovaného si byl Ústavní soud vědom žalobkyní zmiňovaných odlišností mezi odvodem za elektřinu ze slunečního záření a zdaněním emisních povolenek. Se závěry Ústavního soudu se pak žalovaný plně ztotožnil. K namítané retroaktivitě svého postupu žalovaný připomněl, že postupoval přesně podle „návodu“ Krajského soudu v Ústí nad Labem v jeho rozsudcích č. j. 15 A 373/2012-82 a č. j. 15 A 40/2013-91 a podle rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 1 Afs 6/2013-184. Vzhledem k tomu, že žalobkyni bylo zdaněno více než 10 % přidělených povolenek, žalovaný snížil darovací daň právě o počet povolenek přesahující tuto hranici. Závěrem žalovaný konstatoval, že otázce zdanění emisních povolenek věnovaly značnou pozornost Nejvyšší správní soud, Ústavní soud i Soudní dvůr Evropské unie a ve světle jejich názorů nelze argumentaci žalobkyně přisvědčit.

Replika žalobkyně k vyjádření žalovaného

8. Žalobkyně v replice ze dne 8. 4. 2016 zopakovala, že v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 17/11 se Ústavní soud nevypořádal s námitkou porušení legitimního očekávání, tudíž nejde o situaci, kdy by se žalobkyně domáhala přehodnocení právního názoru Ústavního soudu. Dodala, že argument žalovaného odkazující na rozsudky krajského soudu a Nejvyššího správního soudu neodpovídá na její námitku, že postup žalovaného je v rozporu s principem legitimního očekávání, neboť ani tyto soudy se dosud k otázce jejího legitimního očekávání nevyjádřily.

Posouzení věci soudem

9. O žalobě soud rozhodl v souladu s § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) bez jednání, neboť žalobkyně i žalovaný s tímto postupem výslovně souhlasili.

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

10. Napadená rozhodnutí žalovaného soud přezkoumal v řízení podle části třetí hlavy druhé prvního dílu s. ř. s., který vychází z dispoziční zásady vyjádřené v § 71 odst. 1 písm. c), písm. d), odst. 2 větě druhé a třetí a v § 75 odst. 2 větě první s. ř. s. Z této zásady vyplývá, že soud přezkoumává zákonnost rozhodnutí správního orgánu pouze v rozsahu, který žalobce uplatnil v žalobě nebo během dvouměsíční lhůty po oznámení napadeného rozhodnutí ve smyslu § 72 odst. 1 věty první s. ř. s. Povinností žalobce je proto tvrdit, že rozhodnutí správního orgánu nebo jeho část odporuje konkrétnímu zákonnému ustanovení, a toto tvrzení zdůvodnit. Nad rámec žalobních bodů musí soud přihlídnout toliko k vadám napadeného rozhodnutí, k nimž je nutno přihlížet bez návrhu, včetně prekluze daňové povinnosti, nebo které vyvolávají nicotnost napadeného rozhodnutí podle § 76 odst. 2 s. ř. s. Takové nedostatky však v projednávané věci nebyly zjištěny.
11. Na tomto místě soud předesílá, že po přezkoumání skutkového a právního stavu a po prostudování obsahu předloženého správního spisu dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
12. Před vypořádáním jednotlivých žalobních bodů soud připomíná, že se případem zdanění emisních povolenek přidělených žalobkyni v letech 2011 a 2012 již jednou zabýval, když rozsudky ze dne 7. 10. 2015, č. j. 15 Af 373/2012-82 a č. j. 15 Af 40/2013-91, dostupnými na www.nssoud.cz, zrušil rozhodnutí Finančního ředitelství v Ústí nad Labem, jimiž byla zamítnuta odvolání žalobkyně proti výše uvedeným platebním výměrům, a věci vrátil žalovanému k dalšímu řízení. V těchto rozsudcích zdejší soud žalovanému uložil povinnost zjistit celkový počet emisních povolenek přidělených žalobkyni v pětiletém období počínajícím rokem 2008 a vypočítat, zda žalobkyni nebylo v rozporu s čl. 10 směrnice 2003/87/ES zdaněno více než 10 % jí přidělených povolenek. Tento závazný právní názor zdejšího soudu žalovaný beze zbytku dodržel.
13. Přesvědčení žalobkyně, že se soudy dosud nevypořádaly s otázkou legitimního očekávání příjemců emisních povolenek, zdejší soud nepřisvědčil. Veškerou argumentací, kterou v této věci přednesla žalobkyně, se totiž Nejvyšší správní soud zabýval např. ve svém rozsudku ze dne 9. 8. 2017, č. j. 1 Afs 346/2016-54, ze dne 28. 11. 2018, č. j. 3 Afs 12/2017-51, nebo ze dne 12. 7. 2017, č. j. 6 Afs 307/2016-39, všechny dostupné na www.nssoud.cz. Argumentaci užitou Nejvyšším správním soudem akceptoval i Ústavní soud, jenž např. svými usneseními ze dne 18. 9. 2018, sp. zn. I. ÚS 3161/2017, a ze dne 10. 9. 2019, sp. zn. III. ÚS 3241/2017, dostupnými na nalus.usoud.cz, odmítl ústavní stížnosti proti prvnímu a poslednímu ze zmíněných rozsudků Nejvyššího správního soudu, a zdejší soud z ní v dalším odůvodnění vychází.
14. Zdejší soud se ve shodě se závěry Nejvyššího správního soudu neztotožnil s názorem žalobkyně, že Ústavní soud v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 17/11 posoudil otázku porušení legitimního očekávání příjemců emisních povolenek nedostatečně a nepřezkoumatelně, a že by se proto měl otevřít prostor pro nové přehodnocení. Ústavní soud neshledal, že by novela zákona o trojdani provedená zákonem č. 402/2010 Sb. byla retroaktivní: „*Samotné nabytí emisních povolenek do majetku provozovatelů nastává každoročně okamžikem připsání konkrétního počtu povolenek na účty provozovatelů. Výše uvedené znamená, že od účinnosti novely č. 402/2010 Sb., tj. od 1. ledna 2011, budou zdaňovány teprve v budoucnu nabývané povolenky, nejedná se tedy o právní úpravu ani nepravě retroaktivní*“ (srov. odst. 81 citovaného nálezu). Tento závěr je podstatnou odlišností oproti právní úpravě solárního odvodu, u které Ústavní soud shledal účinky nepravě retroaktivity (viz odst. 77 téhož nálezu). Jakkoliv se Ústavní soud zabýval solárním odvodem podrobněji než zdaněním

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

emisních povolenek, z odůvodnění nálezu nevyplývá, že by hledisko případného zásahu do legitimního očekávání příjemců emisních povolenek opomněl nebo že by se jím nezabýval dostatečně. Odkázal-li Ústavní soud v otázce legitimního očekávání příjemců emisních povolenek na část nálezu týkající se solárního odvodu, je třeba tím rozumět i podrobnou část rozebírající v obecné rovině problematiku legitimního očekávání, a to i ve smyslu „majetkového zájmu“ podle čl. 1 Dodatkového protokolu (srov. zejména část VIII/a nálezu). Z předmětné pasáže je zřejmé, že Ústavní soud si byl vědom teoretických východisek, která žalobkyně nyní nabízí k posouzení v rámci žaloby, a bral je při svém rozhodování v úvahu. Nebylo by účelné, aby Ústavní soud tato východiska znovu plně opakovat v části věnované dani z emisních povolenek, ale bylo naprosto dostačující, pokud na své předchozí úvahy odkázal.

15. Námitky, že zdanění emisních povolenek bylo v rozporu s legitimním očekáváním příjemců emisních povolenek a nepřiměřeně zasáhlo do práva vlastnit majetek, byly součástí argumentace navrhovatelů ve věci vedené Ústavním soudem pod sp. zn. Pl. ÚS 17/11 (srov. rekapitulace námitek v odst. 2, 7 a 79 nálezu). Ústavní soud však přisvědčil stanovisku Ministerstva financí, že Národní alokační plán byl pouhým příslibem nabytí povolenek provozovateli zařízení vypouštějících skleníkové plyny, a to za předpokladu splnění zákonem stanovených podmínek (odst. 85 citovaného nálezu). Skutečnost, že se žalobkyně s důvody nálezu neztotožňuje, neznamená, že tyto důvody nejsou dostatečné pro závěr, k němuž Ústavní soud dospěl. Zdejší soud se na rozdíl od žalobkyně se závěrem Ústavního soudu ztotožnil. Zdejší soud považuje za podstatné, že novelizace zákona o trojdani zákonem č. 402/2010 Sb., který nabyl účinnosti dne 1. 1. 2011, dopadla pouze na bezúplatné nabytí emisních povolenek, ke kterému došlo v letech 2011 až 2012, tedy po nabytí účinnosti tohoto zákona. Zdaňován byl tedy předmět daně, který vznikl po nabytí účinnosti této novelizace. Skutečnost, že soudy rozhodující ve správním soudnictví s ohledem na směrnici 2003/87/ES dovodily, že je nutné, aby tímto zdaněním nebylo zasaženo více než 10 % povolenek přidělených v letech 2008 až 2012, ovšem neznamená, že jsou zdaňovány emisní povolenky přidělené před 1. 1. 2011, nýbrž pouze to, že při stanovení počtu povolenek, které v letech 2011 a 2012 podléhají tomuto zdanění, je nutné přihlédnout k celkovému počtu emisních povolenek přidělených v letech 2008 až 2012 podle Národního alokačního plánu a z něho vypočtené hranici 10 % povolenek, které mohou podléhat zdanění. V důsledku tohoto výpočtu nejsou zdaňovány emisní povolenky nabyté před 1. 1. 2011, ale pouze povolenky po tomto datu.
16. Jinými slovy, daňová povinnost žalobkyně vznikla teprve za zdaňovací období let 2011 a 2012, tedy po nabytí účinnosti zákona č. 402/2010 Sb. V takovém případě měl zákonodárce, neexistovala-li by unijní úprava, oprávnění rozhodnout, zda a v jakém rozsahu emisní povolenky vydané v letech 2011 a 2012 zdaní, třeba i tak, že zdaní 100 % povolenek vydaných v letech 2011 a 2012 (takový byl evidentně i jeho původní záměr). Vymezení daňového zatížení je z velké části ponecháno na rozhodnutí zákonodárce, který za něj nese politickou odpovědnost. Nicméně, s ohledem na skutečnost, že se v případě zdanění emisních povolenek prolíná pravomoc vnitrostátního zákonodárce k úpravě přímých daní s oblastí environmentální politiky, která je v dané věci na úrovni Evropské unie harmonizována směrnicí 2003/87/ES, byl zákonodárce limitován požadavky uvedené směrnice.
17. Z rozsudku Soudního dvora Evropské unie ze dne 26. 2. 2015 ve věci C-43/14 vyplývá, že darovací daň, která se týká pouze přidělení povolenek, a nikoli jejich použití, představuje poplatek zatěžující bezplatné přidělení emisních povolenek ve smyslu čl. 10 směrnice Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

2003/87/ES. Toto ustanovení v rozhodném znění požadovalo, aby členské státy přidělily v pětiletém období počínajícím dnem 1. 1. 2008 pouze 90 % povolenek zdarma. Unijní právo *a contrario* umožňovalo, aby členský stát v daném období zpoplatnil, například formou daně, přidělení až 10 % emisních povolenek. Jinak řečeno, právní úprava zatěžující nabytí emisních povolenek darovací daní je slučitelná s unijním právem pouze tehdy, pokud množství zdanitelných povolenek nepřekročí hranici 10 % stanovenou v čl. 10 směrnice 2003/87/ES. Snížení množství zdanitelných povolenek přidělených v letech 2011 a 2012 podle kritérií stanovených v čl. 10 směrnice 2003/87/ES (tj. „10 % povolenek vydaných v období 2008 až 2012“) je tedy korektivem, který za pomoci přímého účinku směrnice 2003/87/ES snižuje ve prospěch daňových subjektů celkový počet povolenek, které by jinak byl zákonodárce oprávněn zdanit. Ekonomická a právní pozice příjemců povolenek by bez tohoto korektivu byla nepochybně méně výhodná. Zároveň, právě s ohledem na existenci čl. 10 směrnice 2003/87/ES, z něhož bylo jednoznačně odvoditelné, že členské státy mají pravomoc zpoplatnit určitou část emisních povolenek v období 2008 až 2012, žalobkyně podle názoru soudu nemohla mít legitimní očekávání, že zákonodárce nemůže za žádných okolností změnit příslib přidělení všech emisních povolenek zdarma uvedený v Národním alokačním plánu (srov. nálezní sp. zn. Pl. ÚS 17/11, odst. 85). Argumenty, že je Národní alokační plán vyhlašován na relativně krátké období a je schvalován unijními orgány, nepovažuje soud za natolik silné, aby s ohledem na ostatní výše uvedené okolnosti byly způsobilé založit legitimní očekávání neměnnosti příslibu bezplatného přidělení všech emisních povolenek. Žalobkyně mohla legitimně očekávat pouze to, že zdarma bude přiděleno 90 % emisních povolenek v rámci období 2008 - 2012, neboť takto byl formulován jednoznačný závazek České republiky vůči Evropské unii, který Česká republika nemohla jednostranně změnit. Do tohoto legitimního očekávání žalobkyně nebylo nyní napadenými rozhodnutími žalovaného zasaženo.

18. Námitku legitimního očekávání žalobkyně opřela také o vyjádření Evropské komise ve věci vedené Soudním dvorem Evropské unie pod sp. zn. C-267/11, podle kterého národní alokační plány vytváří práva a legitimní očekávání. V dané věci ovšem Evropská komise činila své vyjádření nikoli jako rozhodující unijní orgán, ale z pozice účastníka řízení, který prostřednictvím kasačního opravného prostředku obhajoval své rozhodnutí zrušené Tribunálem Evropské unie. Soudní dvůr Evropské unie opravný prostředek podaný Evropskou komisí zamítl, aniž by se zabýval otázkou, zda národní alokační plány vyvolávají legitimní očekávání. Z dílčích vyjádření Evropské komise v daném řízení proto nelze činit žádné závěry. S ohledem na výše uvedené zdejší soud setrval na svém závěru, že zdanění emisních povolenek (ve výše vymezeném rozsahu) nezasáhlo do legitimního očekávání provozovatelů zařízení vypouštějících skleníkové plyny, ani do jejich práva vlastnit majetek či svobody podnikání. Z tohoto důvodu soud neshledal důvod pro žalobkyni navrhovaný postup podle čl. 95 odst. 2 Ústavy České republiky.
19. K otázce konkrétního výpočtu zdanitelných povolenek ve vztahu k jednotlivým příjemcům emisních povolenek zdejší soud především odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 7. 2015, č. j. 1 Afs 6/2013-84, publ. pod č. 3293/2015 Sb. NSS, dostupný na www.nssoud.cz. V tomto rozsudku Nejvyšší správní soud vyslovil, že „... *daň darovací z bezúplatně nabytých emisních povolenek není v rozporu s článkem 10 směrnice 2003/87/ES, pokud počet zdaněných emisních povolenek nepřekročí hranici 10 % z celkového počtu povolenek rozdělených v odvětví energetiky (vymezeném v souladu přílohou I směrnice) v pětiletém období počínajícím rokem 2008.*“ Nejvyšší správní soud v citovaném rozsudku dále uvedl: „*Při respektování zásady rovnosti je proto nutno dodržení hranice 10 % pro úplatné*

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

rozdělení emisních povolenek (v případě, že došlo k překročení 10% hranice v rámci odvětví energetiky) posuzovat individuálně, tedy samostatně u každého dotčeného subjektu. Stěžovatel [tj. žalovaný, pozn. zdejšího soudu] bude muset zjistit počet žalobci celkově přidělených povolenek v pětiletém období počínajícím rokem 2008 a vypočítat, zda počet jemu zdaněných povolenek nepřesáhl 10 %. Pokud bylo žalobci zdaněno více než 10 % jemu přidělených povolenek, počet povolenek přesahujících tuto hranici byl podroben dani neoprávněně, v rozporu s cílem článku 10 směrnice 2003/87/ES. Tento případně zjištěný rozdíl na ubrazené dani však nemůže státu náležet“ (srov. odst. 85 citovaného rozsudku). Popsaný postup žalovaný v nyní projednávané věci dodržel, což žalobkyně ani nezpochybňuje.

20. Zdejší soud dodává, že tvrzení žalobkyně o výrazném zhoršení ekonomické situace a tzv. rdousícím efektu zůstalo pouze ve zcela obecné rovině a nebylo jakkoli důkazně podloženo. V této souvislosti lze poukázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 3. 2013, č. j. 7 Afs 9/2013-25, dostupný na www.nssoud.cz, podle kterého platí, že „[m]á-li žalobkyně za to, že je pro ni stanovený odvod z elektřiny ze slunečního záření likvidační (tzv. ‚rdousící efekt‘), je výhradně na ní, aby tuto okolnost namítala a současně i prokazovala v daňovém řízení (srov. § 92 zákona č. 280/2009 Sb., daňového řádu), a to v řízení o stížnosti na postup plátce daně (§ 237 citovaného zákona), či v následném odvolacím řízení (§ 109 a násl. téhož zákona), nebo ve zcela samostatném řízení podle § 156 citovaného zákona (posečkáni úhrady daně). Pokud takto žalobkyně nepostupovala, nemohla být úspěšná se svým důkazním návrhem uplatněným až v řízení o žalobě.“ Citovaný závěr, byť se týkal tzv. rdousícího efektu solární daně, lze podle názoru zdejšího soudu vztáhnout k tzv. rdousícímu efektu obecně, a tudíž aplikovat i v projednávané věci. Žalobkyně tedy měla možnost mimo jiné požádat o posečkáni úhrady daně, a tím případnému výraznému zhoršení své ekonomické situace (toliko obecně tvrzenému) předejít. Její námitka proto není důvodná.
21. Namítá-li žalobkyně, že výrobci elektřiny nejsou jediní, kdo znečišťuje ovzduší, avšak emisní povolenky v jiných odvětvích zdaněny nebyly, zdejší soud k tomu odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 7. 2017, č. j. 6 Afs 307/2016-39, dostupný na www.nssoud.cz. V tomto rozsudku Nejvyšší správní soud konstatoval, že „... zákonodárce měl široké pole při uvalení předmětné darovací daně z nabytí emisních povolenek. Pokud zdanění podrobil pouze výrobce elektřiny produkované spalováním paliv, nelze jen na základě této skutečnosti dovozovat porušení zásady zákazu diskriminace. Na tom ničeho nemění tvrzení stěžovatele, že z hlediska vypouštění skleníkových plynů existují v rámci odvětví energetiky „horší“ činnosti, a to s ohledem [na] studii Evropské agentury pro životní prostředí z roku 2009. Nejvyšší správní soud setrvává na výše uvedených závěrech, že za problematiku by muselo být označeno různé zdanění soutěžitelů, kteří jsou navzájem v soutěžním vztahu, jelikož by se mohlo jednat o státní podporu těch soutěžitelů, kteří nebyli podrobeni zdanění – srov. rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 7. 9. 2006, ve věci C-526-04, Laboratoires Boiron SA, bod 33 a násl. Nelze proto zjednodušeně tvrdit, že by stěžovatel, resp. výrobci elektrické energie produkované spalováním paliv, byli ve stejné nebo srovnatelné situaci s rafinerií minerálních olejů nebo provozováním koksovacích pecí, neboť se typově jedná o zcela jiné subjekty, které se zaměřují na provádění vzájemně nezastupitelné činnosti. Pouhý fakt, že jsou všichni producenti oxidu uhličitého, na které dopadá Směrnice, neznamená, že jsou ve stejné či srovnatelné pozici, neboť ostatní okolnosti jejich faktického fungování jsou zcela jiné.“ S těmito závěry Nejvyššího správního soudu se zdejší soud plně ztotožňuje a poznamenává, že námitku potenciální diskriminace žalobkyně oproti jiným znečišťovatelům ovzduší vyhodnotil jako nedůvodnou.

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

22. S ohledem na výše uvedené skutečnosti a citovanou judikaturu Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu zdejší soud uzavírá, že žalobkyni nesvědčilo legitimní očekávání, že všechny emisní povolenky za celé období let 2008 až 2012 obdrží zcela zdarma, resp. že emisní povolenky přidělené v letech 2011 a 2012 jí nebudou zdaněny. Soud neshledal ani namítanou protiústavnost darovací daně z emisních povolenek, ani porušení principu právní jistoty, práva na ochranu vlastnictví či práva na podnikání, ani tvrzenou retroaktivitu postupu žalovaného při výpočtu její daňové povinnosti.
23. Soud tedy žalobu v mezích uplatněných žalobních bodů vyhodnotil jako nedůvodnou, a proto ji podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
24. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. Žalobkyně neměla ve věci úspěch a žalovanému náklady řízení nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly, ani jejich náhradu nepožadoval, proto soud vyslovil, že žádný z účastníků nemá na náhradu nákladů řízení právo.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, sídlem Moravské náměstí 611/6, 657 40 Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti **musí** být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Ústí nad Labem 5. listopadu 2019

Mgr. Václav Trajer, v. r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.